

Selitys Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle valituksen johdosta dnro 41/2023 (ATu) (#31863)

KH 06.03.2023 § 62
3055/03.03/2023

Valmistelijat

Kaupunginjohtaja Jukka Kujala ja kaupunginlakimies Hannu Markkula

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on pyytänyt Tornion kaupungilta selitystä Lapin hyvinvointialueen tekemän valituksen johdosta. Valituksenalainen päätös on Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuuston 29.11.2022 § 48 kohdassa 1) tekemä päätös, jonka mukaan kuntayhtymän peruspääomaa alennetaan 14,0 miljoonasta eurosta 2,5 miljoonaan euroon.

Lapin hyvinvointialue on valituksessaan vaatinut, että edellä mainittu päätös on kumottava, päätöksen täytäntöönpano on kiellettävä ja että asia on käsiteltävä kiireellisenä, koska kuntayhtymän jäsenkuntien on laadittava tilinpäätöksensä tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä.

Valituksen perusteluissa on todettu, että yhtymävaltuusto on ylittänyt toimivaltansa. Valituksenalainen päätös on voimaannpanolain 39 § 1 momentin vastainen, koska päätös on tehty voimaannpanolain 21 §:n mukaisen määräajan 28.2.2022 jälkeen ja koska tuolla päätöksellä on merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia.

Valituksessa vedotaan myös valtiovarainministeriön kunta- ja aluehallinto-osaston sekä kirjanpitolautakunnan hyvinvointi- ja kuntajaostojen lausuntoihin, joiden mukaan peruspääoman alentaminen ei ole mahdollista kuntayhtymän alijäämää katettaessa. Valituksessa todetaan, että vaikka valituksenalaisessa päätöksessä ei puhuta alijäämän kattamisesta alentamalla kuntayhtymän kuntayhtymän peruspääomaa, kyse on hyvinvointialueen kannalta käytännössä samasta asiasta.

Länsi-Pohjan sosiaali- ja terveystalvelujen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän yhtymävaltuusto on 29.11.2022 § 48 päättänyt:

- 1) alentaa kuntayhtymän peruspääomaa 14,0 miljoonasta eurosta 2,5 miljoonaan euroon, ja että
- 2) kunnat maksavat mahdollisen alijäämän tilinpäätösvuoden ja sitä edeltävän kahden vuoden kuntalaskutuksen suhteessa

Kyseessä on ollut kaksi erillistä päätöstä, joista ensimmäisessä kuntayhtymän peruspääomaa on päätetty alentaa ja toisessa on päätetty, miten mahdollinen kuntayhtymän alijäämä katetaan. Kuntayhtymän jäsenkunnat ovat toimineet tuon päätöskohdan 2) mukaisesti ja maksaneet kertyneen alijäämän. Näin ollen hyvinvointialueen valituksessaan esittämä väite siitä, että alijäämä olisi katettu peruspääomaa alentamalla, ei pidä paikkaansa.

Voimaannpanolain 39 §:n 1 momentin mukaan yhtymävaltuusto ei voi saman lain 21 §:ssä tarkoitetun selvityksen antamisen jälkeen päättää asioista, joilla olisi merkittäviä hyvinvointialuetta sitovia vaikutuksia, paitsi jos päätöksentekoa ei voida asian kiireellisyyden vuoksi lykätä tai jos hyvinvointialue antaa päätökselle suostumuksen.

Hallituksen esityksessä 241/2020 vp todetaan ao. pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa, että säännöksen on tarkoitus rajoittaa

siirrettävän kuntayhtymän viranomaisen toimivaltaa sellaisissa luonteeltaan periaatteellisissa, uusissa tai laajakantoisissa asioissa, joista päättämisen olisi katsottava kuuluvan hyvinvointialueelle. Kuntayhtymän peruspääoman alentamisen ei voida katsoa kuuluvan edellä mainittuun kategoriaan päätöksiksi. Peruspääoman alentamisen on katsottava olleen kuntayhtymän päätösvallassa oleva asia, tämän on katsottava nojautuvan jo perustuslain takaamaan kunnalliseen itsehallintoon. Edelleen samalla perusteella voidaan katsoa peruspääoman alentamisen vahvistavan hyvinvointialueiden aloittamisen myötä jäsenkuntien tiukentuvaa taloutta.

Hallintovaliokunnan lausunnossa 12/2021 vp todetaan kuntayhtymän alijäämän osalta kuntalain 110 §:ään viitaten, että alijäämän kattamisvelvoite ei ole hyvinvointialueuudistuksen seurauksena, vaan olemassa oleva velvoite. Lausunnon mukaan alijäämän kattamissäännöstö kannustaa suunnittelemaan sairaanhoitopiirien taloutta kestävästi, koska vastuu alijäämistä ei siirry hyvinvointialueelle. Sääntely vähentää hyvinvointialueen taloudellisia riskejä. Eli voidaan todeta, että hyvinvointialueen taloudelliset riskit ovat tulleet turvatuiksi kuntayhtymän jäsenkuntien katettua kuntayhtymän alijäämän. Kuntayhtymän peruspääoman alentamisen ei voida katsoa vaikuttavan negatiivisesti hyvinvointialueen talouteen, vaan kyseessä on alijäämän kattamisveloitteesta erillinen, kuntayhtymän päätösvaltaan kuulunut asia, kuten edellä on jo todettu.

Tornion kaupunki katsoo vastoin hyvinvointialueen väitettä, ettei yhtymävaltuusto ole ylittänyt asiassa toimivaltaansa päättäessään alentaa kuntayhtymän peruspääomaa 14,0 miljoonasta eurosta 2,5 miljoonaan euroon. Perusteluina yllä esitetyt seikat. Näin ollen hallinto-oikeuden tulee hylätä hyvinvointialueen tekemä valitus. Kaupunki toivoo valittajan tavoin valituksen kiireellistä käsittelyä.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Kujala Jukka
Päätösehdotus	Annetaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle valmistelutekstissä esitetty selitys. Pidetään pöytäkirja tämän pykälän osalta kokouksessa tarkastettuna.
Päätös	Aluehallituksen jäsen Jari Hast ja aluehallituksen 1. varapuheenjohtaja Antti Kaarlela (Hallintolaki 20§ kohta 5 yhteisöjäävi) poistuivat esteellisinä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Hyväksyttiin.
